pouze práva držitele, správce či nájemce, nýbrž i práva vlastníkova, takže teoreticky není nikterak vyloučeno, že by národní správce měl více práv, než osoba, pro jejíž zásah do majetku k zavedení národní správy došlo. Konečně jest zajisté nesprávný názor, že místní národní výbor, jehož slyšení podle § 8, odst. 2 bylo opominuto, má právo stížnosti (str. 54). Nelze se totiž domnívat, že by v administrativním řízení měla nižší instance, jejíž dobré zdání má býti slyšeno v řízení před instancí vyšší, měla v tomto řízení postaveny strany a tudíž odvolání. Přes všechny tyto námitky však knížka jest zajisté s to dobře splniti svůj úkol, býti totiž stručnou a praktickou příručku národních správců.*)

Viktor Knapp.

*) Referát o komentáři dr. Viktora Knapa a dr. Jiřího Hromady »O národní správě« přineseme v příštím čísle. — Pozn. red.

Z právní prakse.

K výkladu § 271 ex. ř.

Na základě exekučního titulu proti fysické osobě C vedla pro pohledávku 5.000 K s přísl. vymáhající věřitelka A exekuci proti neodevzdané pozůstalosti po zemřelém C., zastoupené přihlášenou dědičkou D, a zabavením různých předmětů nabyla soudcovského zástavního práva na různých předmětech, zejména též na jedněch zlatých náramkových hodinkách, zapsaných pod pol. 49 zájemního protokolu E II 546/40 okresního soudu exekučního v Praze. Časově později získal soudcovské zástavní právo na tomto předmětu další vymáhající věřitel B pro svoji vykonatelnou pohledávku 915,60 K s přísl.

Ježto šlo o rodinnou památku, byl tu zájem účastníků, aby sami získali tento předmět (dražba byla nařízena na 5. V. 1944) a zvolili proto postup podle § 271 ex. ř. Za tím účelem byly tyto hodinky odhadnuty; znalec prohlásil, že odhadní cena je 4.000 K, nejvyšší přípustná cena jako předmětu luxusního že je 10.000 K.

Nejprve podala návrh na převzetí podle § 271 ex. ř. přihlášená dědička D, její návrh však — jako zástupkyně povinné strany — byl podle § 180, odst. 1, § 278, odst. 1 ex. ř. odmítnut.

Poté podal přejímací návrh J. H. (třetí, dosud nezúčastněná osoba) a to tak, že byl ochoten převzíti tento předmět za nejvyšší přípustnou přejímací cenu 10.000 K a vedle toho nahraditi bez započtení do přejímací ceny kromě útrat odhadu všechny dosud vzniklé exekuční náklady, jež jdou na vrub dlužníkův. Jako jistotu složil pak 2.000 K.

Zatím co k vyzvání soudu dlužník i vymáhající věřitel B mlčky (§ 56 ex. ř.) souhlasil, prohlásila vymáhající věřitelka A podáním svůj nesouhlas a svoje svolení neudělila. Uvedla, že návrh J. H. je vlastně zastřeným návrhem dědičky D, jejíž nárok byl již jednou pravoplatně zamítnut, neboť je z převzetí vyloučena.

Poté, ještě však ve smyslu § 271 ex. ř., učinila A sama návrh na převzetí a uvedla, že jako matka zesnulého C má zájem na tom, aby mohla hodinky podle § 271 ex. ř. převzíti, aby tak po synovi měla alespoň nějakou památku. Jelikož hodinky byly znalcem odhadnuty na 4.000 K, prohlásila ochotu převzíti je za obnos 5.000 K, čímž by byly podle jejích

slov splněny podmínky § 271 ex. ř., jenž požaduje nabídnouti částku, která je alespoň o čtvrtinu vyšší než cena odhadní. I ona byla by ochotna nahraditi bez započtení na přejímací cenu vedle nákladů odhadu i všechny dosud vzniklé exekuční náklady, jež jdou na vrub dlužníka. Na zajištění složila obnos 1.000 K.

Aniž by o tomto návrhu vymáhající věřitelky A slyšel druhého vymáhajícího věřitele a dlužníka, rozhodl prvý soud usnesením z 3. VI. 1944 (sp. zn. E III 1175/43 okresního soudu exekučního v Praze) tak, že schválil přejímací návrh J. H. a to za nabídnutou přejímací cenu 10.000 K (a dosud vzniklé útraty exekuční a útraty odhadu), zatím co návrh vymáhající věřitelky na převzetí za odhadní cenu 4.000 K, zvýšenou o další jednu čtvrtinu a dosud vzniklé exekuční náklady, zamítl. J. H-ovi současně uložil, aby do 8 dnů složil přejímací cenu po srážce složené již jistoty. V odůvodnění pak pravil:

»Návrh J. H. odpovídá podmínkám § 271 ex. ř., ježto nabídnutá přejímací cena obsahuje plně odhadní cenu 4.000 K i s ¼ této; nabídka je pak přípustná, neboť podle posudku znalce je nejvyšší přípustná cena položky 49 jako předmětu přepychového 10.000 K.

K nesouhlasu vymáhající věřitelky A nebylo přihlíženo, ježto týž neobsahuje námitku, která by platně odporovala schválení přejímacího návrhu a provedeným převzetím bude pohledávka této vymáhající strany plně uhrazena. K námitce, že se jedná o zastřený návrh věřitelky A., nelze přihlížeti, ježto soud není oprávněn zkoumati důvody podání návrhu na převzetí a vztah přejimatele ke stranám.

J. H. podal návrh na převzetí dříve než matka zesnulého A a je návrh ten zřejmě výhodnější pro stranu vymáhající i pro stranu povinnou. Převzetí může být schváleno jen jednomu přejimateli a konkurence dalších účastníků je vyloučena.«

K rekursu vymáhající věřitelky A krajský soud civilní v Praze usnesením ze 7. VII. 1944, č. j. R IV 477/44-1, napadené usnesení změnil tak, že návrh J. H. na převzetí pol. 49 záj. protokolu E III 564/40 zamítl, zrušil napadený výrok, jímž zamítnut byl návrh stěžovatelky, a uložil prvému soudu, aby po doplnění řízení o návrhu stěžovatelky znovu rozhodl.

Rozhodnutí zabývá se nejprve otázkou, zda návrh podle § 271 ex. ř. je vůbec v daném případě možný, když se týká jediné zabavené věci, nikoliv jejich souhrnu nebo aspoň většího počtu položek. Podle slov usnesení není předpoklad napadeného usnesení, že v případě přijetí návrhu J. H. je vymáhaná pohledávka plně kryta, vzat v odpor. Protože exekuci nelze vésti v širším rozsahu, než je nutno, aby byl vymáhaný nárok uspokojen (§§ 14, 27 ex. ř.), nelze zásadní požadavek § 271 ex. ř. o převzetí zabavených věcí úhrnem neb aspoň většího počtu položek aplikovati tam, kde přejímací návrh ohledně jediné věci kryje uspokojení celé vymáhané pohledávky; tu by šlo spíše o nepravidelnost exekuce, vedené v širším rozsahu než k uspokojení vymáhaného nároku je třeba, nikoli o nepřípustný návrh.

K věci samé uvádí odůvodnění rekursního soudu:

»Návrh J. H. neměl býti přijat, projevila-li vymáhající strana nesouhlas s ním. Prvý soud, uvažuje o výši nabídky přejímacího návrhu, považoval navržený způsob za vhodný ve prospěch zúčastněných a považoval za přípustné, aby nedostatek konsensu vymáhající strany, který pokládal za nedostatečně motivovaný, nahradil svým souhlasem, leč neprávem. Ze srovnání § 271 ex. ř. s § 280 ex. ř. plyne, že pouze v případě posléze uvedeném zkoumá soud sám vhodnost prodeje pro všechny zúčastněné a je oprávněn tento způsob prodeje nařiditi i proti vůli vymáhajícího věřitele. Tam tvoří vhodnost prodeje součást skutkové podstaty, kterou posuzuje soud volně. Naproti tomu v případě § 271 ex. ř. je věcí vymáhajícího věřitele, aby vhodnost přejímacího návrhu sám posoudil a svým nesouhlasem možnost přijetí vyloučil. Motiv jeho nesouhlasu je nerozhodný. Proto je lhostejné, že snad důvody, které uvedla stěžovatelka proti přejímacímu návrhu J. H., jsou nepodstatné a zejména není nijak prokázáno, že by tu šlo o zakrytý návrh dlužníka, který by ovšem z přejímacího návrhu byl vyloučen (§ 180, odst. 1, § 278, odst. 1 ex. ř.).

Slova § 271 ex. ř. »jejichž pohledávky však cenou přejímací nejsou nad pochybnost úplně uhrazeny« vztahují se gramaticko-logicky pouze na osoby, které zástavního práva k těmto předmětům nabyly, nikoliv na vymáhajícího věřitele, který je rov-

něž zástavním věřitelem, neboť i on má exekuční zástavní právo a je v předpisu § 271 ex. ř. zvlášť jmenován.

Dalším vymáhajícím věřitelům, kteří projevili souhlas mlčky (§ 56 ex. ř.), neděje se křivda, protože ti mohou, pokud jejich pohledávky v nabídce stěžovatelky nejsou mimo pochybnost kryty, svým nesouhlasem vyloučiti přijetí návrhu stěžovatelky.

Zamítnutím návrhu J. H. nastala situace, že tento návrh přestává býti překážkou, aby bylo jednáno o přejímacím návrhu stěžovatelky. Rekursnímu soudu nelze však rozhodnouti, pokud jde o tento návrh, ve věci samé, ježto prvý soud, přijav návrh J. H., neslyšel o stěžovatelčině návrhu dlužníka, ani nezkoumal souhlas dalšího vymáhajícího věřitele B., který nabyl zástavního práva k věci a jehož pohledávka nad veškeru pochybnost přejímací cenou stěžovatelky nebude úplně uhrazena. V tomto směru bude nutno řízení doplniti.«

Teoreticky nejzajímavější část tohoto rozhodnutí rekursního soudu je ta, která hájí názor, že slova »jejichž pohledávky však cenou přejímací nejsou nad pochybnost úplně uhrazeny« vztahují se jen ke slovům »osoby, které nabyly zástavního práva k těmto předmětům«, nikoli již ke slovům »vymáhající věřitel«, ačkoli i ten má zástavní právo na věci. Názor ten má v daném případě praktický důsledek, že vymáhající věřitel svým nesouhlasem může návrh na převzetí vždy zmařiti.

Kdyby byl správný názor opačný, t. j. že citovaný passus dlužno vykládati tak, že souhlas vymáhajícího věřitele je nutný jen tehdy, není-li jeho pohledávka přejímací cenou úplně kryta, mělo by to v daném případě ten praktický důsledek, že by vymáhající věřitelka svým nesouhlasem nemohla zmařiti návrh J. H., protože její pohledávka 5.000 K s přísl. je nabídnutou cenou 10.000 K nepochybně kryta.

Shora uvedený výklad rekursního soudu odpovídá nepochybně gramatickému výkladu textu § 271 ex. ř. Nelze ovšem říci, že by opačný názor při teleologickém výkladu předpisu nešlo hájiti. Těžko se lze totiž dopátrati důvodu, proč zákon dává vymáhajícímu věřiteli toto suverenní právo i tedy, když jeho pohledávka je nabídnutou přejímací cenou plně kryta. Tu totiž vymáhající věřitel, jemuž jde jen o zaplacení jeho pohledávky, nemůže mít v normálních případech zájmu na tom, zda se předmět prodá podle § 271 ex. ř. nebo podle § 270 ex. ř. (jak je pravidlem). Na normálním postupu podle § 270 ex. ř. mohl by totiž míti vymáhající věřitel zájem jen tehdy, když by (předpokládejme, že neplatí zákaz zvyšování cen i při dražebním řízení) nedošel sice úhrady při postupu podle § 271 ex. ř., měl však naději na vyšší nebo úplnou úhradu při postupu podle § 270 ex. ř., když v dražbě se dříve pokračovalo tak dlouho, dokud se činila vyšší podání.

Tuto otázku poprvé vyřešil nejvyšší soud v rozhodnutí z 3. ledna 1945, sp. zn. R I 427/44. Jím totiž dovolacímu rekursu povinné strany do usnesení rek. soudu nevyhověl, při aplikaci § 271 ex. ř. použil výkladu gramatického a v důvodech zejména pravil:

»Je-li jedním ze zákonných předpokladů, aby exekuční soud mohl vyhověti přejímacímu návrhu podle § 271 ex. ř. svolení vymáhajícího věřitele, právem rekursní soud zamítl přejímací návrh J. H., když vymáhající věřitelka s jeho přejímacím návrhem nesouhlasila; nezáleží na tom, zda jinak jeho návrh vyhovuje předpisům § 271 ex. ř., zda je pro věřitele i povinnou stranu velmi výhodný a že byl podán dříve než přejímací návrh vymáhající věřitelky. Zkoumati, je-li odpírání souhlasu vymáhajícím věřitelem důvodné, ustanovení § 271 ex. ř. exekučnímu soudu neukládá.

Ježto prvý soud hleděl k opačnému stanovisku jím zastávanému, nezkoumal návrh vymáhající věřitelky, zda v ostatních směrech vyhovuje ustanovením § 271 ex. ř., ani o něm neslyšel dlužníka a osoby, jimž k přejímaným hodinkám přísluší zástavní právo a jejichž pohledávky nejsou nad veškeru pochybnost úplně uhrazeny přejímací cenou, zda i přesto s návrhem souhlasí, právem rekursní soud zrušil usnesení prvého soudu,

pokud jím byl zamítnut přejímací návrh vymáhající věřitelky a uložil mu, aby, doplniv řízení, znovu o něm rozhodl.«

Josef Ranftl.

Advokátní palmáre za daňové zastoupení není srážkovou položkou u výdělkové daně.

Za platnosti § 15 zák. o př. d. vyplatila firma právním zástupcům palmáre za zastupování v daňových věcech, uplatnila tyto položky jako srážky, podle § 15, č. 1 zák. o př. d., a uplatňovala, že podle tohoto ustanovení sluší považovati za srážkovou položku netoliko výdaje, sloužící k dosažení, nýbrž také k zabezpečení a udržení ryzího výtěžku a že tedy náleží sem také výdaje, vynaložené na právní zastupování ve věcech daňových, ježto slouží k tomu, aby již dosažený ryzí příjem byl zabezpečen a udržen.

Nejvyšší správní soud nálezem z 16. prosince 1943, č. 1074/1942-3, Boh. fin. 10663 nepřiznal odčitatelnost z těchto důvodů:

Zákon uznává za odpočitatelné ve formě odpisů takové ztráty v provozování výdělečného podniku, jejichž příčina tkví podle povahy dotčeného výdělečného podnikání v provozování tohoto podniku a jež jsou tedy důsledkem provozování tohoto podniku jako obvyklý zjev, vyskytující se podle dotčeného druhu podnikání. Naproti tomu jiné ztráty, které nemají již povahu výdaje učiněného na dosažení, zabezpečení a udržení důchodu resp. ryzího výtěžku z podniku ve smyslu § 15, č. 1 zák. o př. d., nýbrž týkající se majetkové podstaty podniku a nejsou tudíž v přímém vztahu k provozování podniku, nýbrž jsou způsobeny okolnostmi, s pravidelným provozováním nesouvisejícími a s tímto normálně nepředvídanými, jsou neodčitatelnými ztrátami na majetkové podstatě podle § 17, č. 2 . . . právě okolnost, stěžovateli zvláště zdůrazňovaná, že totiž všeobecná daň výdělková a daň obratová platí podle výslovného ustanovení § 15, č. 1 e) zák. o př. d. jakožto srážkové položky, mluví naopak zřejmě proto, že se tu jedná o výjimečný předpis, který je třeba striktně vykládati a jehož nelze tudíž, není-li tu výslovného jiného zákonného předpisu, použíti obdobně na výdaje za právní zastupování v této souvislosti učiněné.

Pro berní rok 1943 platí ustanovení § 4, odst. 4 vl. nař. o dani důchodové pro poplatníky, kteří přiznávají bilančně (viz vpředu str. 23 tohoto čísla, který zní: »Provozními výdaji jsou náklady, které vznikly provozováním podniku«, kdežto pro podniky, které přiznávají podle realisovaných příjmů a vydání, platí § 9 cit. nař., podle něhož nabývacími výdaji jsou: »náklady na dosažení, zabezpečení a udržení příjmů«.

Chybí tedy ustanovení, které by bylo obdobné s dřívějším ustanovením § 15 č. 1 e) zák. o př. d., a i u výdělkové daně všeobecné je škrtnuto nyní dřívější ustanovení § 55, odst. 2 zák. o př. d.

Těžiště tedy leží jen v tom, zdali výlohy spojené s právním zastoupením jsou běžnými a tedy předvídatelnými náklady vzniklými provozováním podniku. Kdyby příkaz, daný advokátovi, byl prokazatelně odůvodněn u podniku okolností, že jeho zastoupení ve věci daňové je pro podnik zapotřebí z toho důvodu, že tento nemá dostatek pracovních sil vlastních, které by záležitost vyřídili, a že proto je zapotřebí tuto záležitost, spadající do provozování podniku, dáti vyříditi mimo podnik, t. j. advokátovi, jest možno očekávati, že by těžko mohla býti odepřena odčitatelnost nákladů, spojených s tím, že advokát za podnik vypracoval daňové přiznání. Spornější by věc byla pro opravné prostředky.

Máme zato, že v tomto směru ještě bude vhodno dosavadní praksi přezkoušeti a že ani Nejvyšší správní soud nevyřkl dosud poslední slovo.